

צ'בזטי מזהר"ן

תנינא

דף מג: מד.

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה קבא

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ה"מ שמו שמה)

מג: תורה אור
תורה קיה
איוב כח (כז) אָן רָאָה
וְיִסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם יִתְקַרֵּה:

תורה קיה
קהלת ב (כג) כִּי כָל יָמָיו
מִכֹּאבִים וְכַעַס עֵינָיו גַּם
בְּלִילָה לֹא שָׁכַב לְבוֹ גַם יָה
הָבֵל הוּא:

קהלת ב (ח) קִנְסַתִּי לִי גַם
כִּפְסָה וְזָנַב וְסִגְלַת מְלָכִים
וְהַפְדִּינוֹת עֲשִׂיתִי לִי שְׂרִים
וְשָׂרוֹת וְתַעֲנוּגַת בְּנֵי הָאָדָם
שָׂרָה וְשָׂדוֹת:

איוב ה (ו) כִּי אֶדְם לְעֵשֶׂל
יִלְדָּה וּבְנֵי יִשְׁרָאֵל יִגְדְּלוּ עִוִּי:
איוב יד (א) אֶדְם לֵילֵד אִשָּׁה
קֶצֶר יָמִים וְשָׁבַע רָגִזוֹ:

קהלת ב (יד) הִתְקַמֵּם עֵינָיו
בְּרֹאשׁוֹ וְהִפְסִיל בַּחֲשָׁךְ הוֹלֵךְ
וְיִדְעֵתִי גַם אֲנִי שִׁמְרָה אֶתֶר
יִתְקַרֵּה אֶת פְּלִמָּה:

ליקוטי

קיה קיט קב

מוהר"ן תנינא

הנ"ל. כי אזי כשיוצאת יכולין למצוא לה תיקון מה שאין בן מקודם כשהיתה טמונה כנ"ל. ומחמת זה לא הוליד אברהם את יצחק עד שהוליד תחילה את ישמעאל. וכן יצחק הוליד את עשו ואח"כ את יעקב כדי להוציא הוזהמו תחילה כמובא [2]:

קיה לענין חידושי תורה שיש גדולים שהיו משבחים אותם שאומרים תורה בלי מחשבה ועיון מקודם [2]. אמר. שאין זה מעלה כ"כ. כי בוודאי יכולים לומר תורה בלי מחשבה ועיון. כי יכולין לקשר המחשבה והדיבור להשיי. ולומר תורה בלי מחשבה ועיון מקודם אבל טוב יותר כשהושבין תורה. והלא אפילו אצל הש"י מצינו במדרש ושמות רבה כי תשא מ' [1], שהש"י כשרוצה לגלות תורה הוא הוזהר ד' פעמים קודם שאומרה. ולמדו מפסוק [7] **אז ראה ויספרה הכינה וגם הקרה**. שנכתב בכאן ד' בחי'. ראה ויספרה וכו'. שהש"י כביכול רואה וסופר ומכין והוקר דברי התורה ד' פעמים קודם שאומרה ואח"כ מגלה אותה להעולם. מכ"ש בן אדם שצריך לחשוב ולעיון ולחקור ולברר הדברי תורה במחשבתו תחילה היטב קודם שאומרה [2]:

ולעסוק בתורה. וכ"ש במדרש (ב"ר פ' יג [1]) **אדם לעמל יולד**, אשרי מי שעמלו בתורה. היינו, מאחר שכל אדם נולד לעמל, וא"א להמלט מזה בשום אופן אפי' אם יהי' לו כל הללי דעלמא. בוודאי יהי' לו עמל ויסורין ודאגות הרבה. ע"כ **החכם עיניו בראשו** [2]. שיהפוך העמל לעמל של תורה אשר בשביל זה נולד, שיעמול בתורה. ואז אשרי לו. כי ניצול מעמל העוה"ז וזוכה לחיי עוה"ב :

ענה ואמר רבינו ז"ל, הנה הכל אומרים שיש עוה"ז ועוה"ב [1]. והנה עוה"ב אנו מאמינים שיש עוה"ב. אפשר יש גם עוה"ז גם כן כאיזה עולם. כי בכאן נראה שהוא הגיהנם, כי כולם מלאים יסורים גדולים תמיד. ואמר, שאין נמצא שום עוה"ז כלל [2]:

קב אחד מאנ"ש סיפר לי, שהיה מדבר עם רבינו ז"ל בעבודת ה' כדרכו, והבין רבינו ז"ל שהוא עוסק קצת לכוון כוונות בתפילתו. והקפיד עליו רבינו ז"ל מאוד, ואמר לו שלא יעסוק עוד בזה, ולא יתפלל עם כוונות, רק יכווין פירוש המלות כפשוטו, [אע"פ שזה האיש למד כתבי האר"י ז"ל על פי פקודתו אע"פ"כ לא רצה שיתפלל עם כוונות כלל [2]] ואמר לו רבינו ז"ל, שמי שאינו ראוי לזה, כשמתפלל עם כוונות הוא כמו כישוף [2]. כי בכישוף נאמר **לא תלמד לעשות** [2] ודרז"ל ושבת עה. ר"ה כד: סנהדרין סח. [2] לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות. כך הוא בענין הכוונות להבדיל שאין צריכין ללמוד אותם כ"א להבין ולהורות אבל לא לעשות עמהם דהיינו לכוונם בתפילה מי שאינו ראוי לזה. **ואמר**. כי עיקר התפילה היא [2] דביקות להש"י, והיה טוב יותר להתפלל בלשון לעז שמדברים בו [2]. כי כשמתפללים בלשון שמדברים בו, אזי הלב סמוך ודבוק מאוד בדיבורי התפילה ויכול לדבק עצמו ביותר להש"י. אך כבר תקנו לנו אנשי כנה"ג סדר התפילה. [2] (מחמת שלא כל אדם יכול לסדר סדר התפילה לעצמו כמובא [2]) ע"כ אנו הייבים להתפלל בלשון הקודש כמו שסדרו לנו. אבל העיקר הוא רק לכווין פירוש המלות כפשוטו. שזהו עיקר התפילה שמתפללין לפני הש"י על כל דבר ודבר. ועל ידי זה מתקרבין ומתדבקין בו ית' : **והנה**, מי שמדבר בלשון הקודש תמיד כגון ירושלמי, אין צריך לחשוב בדעתו פירוש המלות, רק שיטה אונן מה שהוא אומר, וזה עיקר כוונתו בתפילה. ואצל הצדיקים האמתיים הגדולים במעלה, אצלם כל הכוונות של ה'ארא"י ז"ל וכו' הם פירוש המלות. שכפירוש המלות שלהם כלולים כל הכוונות :

קיה דיבר עמנו כמה פעמים. מענין יסורי עוה"ז, שכל בני העולם כולם מלאים יסורים אין גם אחד שיהי' לו עוה"ז. ואפי' העשירים הגדולים ואפילו השרים אין להם שום עוה"ז כלל. **כי כל ימיהם כעם ומכאובות** [2]. וכולם מלאים סדרות ודאגות ועצבות ויגון ואנחה תמיד. וכל אחד יש לו יסורים מיוחדים. ואין גם אחד מכל הגבירים והשרים. שיהי' לו הכל כסדר כרצונו תמיד. וכולם כאחד מלאים יסורים ודאגות תמיד. וזה ברור וידוע לכל מי שבקי קצת בהם ובדרכיהם. וכמה פעמים דברנו מזה, והיינו רואים בעינינו כל זאת. ואפילו מי שנדמה עליו שיש לו העוה"ז בשלימות, ויש לו כל התענוגים עושר ונכסים וכבוד והון רב, וארמונים גדולים וכלים נפלאים ותכשיטין ופגולת מלכים וכו' [1]. אם יסתכלו בו היטב, הוא ג"כ מלא כעם ומכאובות הרבה תמיד. בכמה מיני אופנים וענינים. כנראה בחוש. ואין צריך לכאר זאת למי שיש לו מוח בקדקדו [2] ומסתכל קצת בהם באמת וכמ"ש שלמה המע"ה [2] **גם כל ימיו כעם ומכאובות וכו'**. וכתוב **אדם לעמל יולד** [2] **קצר ימים ושבע רוגז** [2]. וזה כולל כל בני אדם שבעולם מקטן ועד גדול. כי כולם נולדו לעמל ומלאים רוגז ויסורין. ואין שום עצה ותחבולה להנצל מעמל ויגון הזה, כ"א לברוח להש"י

קבא היה מחזק את אנשיו שקיבול"א לפניו בקובלנא [2] גדולה, על שהם רחוקים מתפילה מאד, וקשה עליהם מאד להתפלל. והי' מחזק אותם ומנחם אותם בכמה לשונות שלא יפלו בדעתיהן בשביל זה. ואמר, הלא אצל הגר שנתגייר, כמה זכ"י הוא אצל"ה כשזוכה לידע אמירת

תורה קב
דברים שפטים י' (ט) כי
אמה בא אל הארץ אשר
יקח אליהו נתן לך לא
תלמד לעשות פתועבת הגוים
הגוים:

ד"ה הן לה' אלקיך השמים, ובסוף פרשת נצבים בשם הנעם אלימלך רבו.
22 נראה שהכוונה רק מצד מה שאמרו בגמ' לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות, ולא ככישוף ממש שמכושש פמליא של מלעה (סנהדרין סו:) אבל עיין מ"ב סימן כה ס"ק מב. שעלול לקצץ בנטיעות.
23 * דברים יח ט' ועיין פריש"י שם
24 ובע"ז ית. ומג: ובספרי דברים פסקא קע ט'
25 בתרלד- הוא
26 עיין פל"ח
27 מוהר"נ"ת בתקפא
28 עיין רמב"ם הלכות תפלה פ"א הלכה ג' ד'
29 גם בתרלד- לכווין, בתרלד- לכוון, ומתוצו- לכווין
30 בתרלד - האר"י ז"ל ומתולד - האר"י ל'
31 במנוקדים כולם - שְׁקֵלְלוּ
32 ראה סנהדרין קי: ויד רמה שם קובלנא תרעומת
33 בתרלד- אצל (תוקן בלי"ט)

2 לשה"כ קהלת ב' כג
1 קהלת ב' ח'
2 כ"טו מהגמ' יבמות ט. י. ומנחות פ: וירושלמי יבמות פ"א ה"א
3 * קהלת ב' כג [ע"ש הלשון קצת שונת]
4 איוב ה' ז'
5 * איוב יד א'
6 שם פסקא ז' מדבר מעמל תורה אבל לא נזכר הפסוק לעמל יולד ועיין ליקוט שמעוני יחושע א רמז ו'. וסנהדרין צט: ותנא דבי אליהו רבה פרק יג. ואותיות דר"ע אתה ת.
7 קהלת ב' יד
8 עיין פל"ח כאן
9 עיין שיחות הר"ן סימן שח
10 גם בתרלד - יכוון, ומתולד - יכוון
11 מוהר"נ"ת בתקפא
12 מקובל שהיה זה רבי יודיל' תלמיד רבינו בעל רוח"ק עיין שיש"ק ח"ו יח. ועיין שיחות הר"ן סימן עה. והוזהר זו שלא לכוין כוונות האר"י"ל בתפלה הוזהרו עליה עוד הרבה צדיקים עיין אור המאיר סוף קטע ראשון פרשת מצרע ובהפסרת וירא בשם הבע"ש. ועיין תולדות אהרן (מיטומיר) סוף דרוש לימים נוראים. ומאר ושמש פרשת עקב

א* מתולדו - תחלה
2 עיין עירובין יח: ק"ל שנים פרש אדם מזה והוליד שדין רוחין וליליין ועיין זוהר בראשית נד: הטעם לזה כדי שתצא ממנו זהמת הנחש. הובא בסדר לאברהם ז' כה, ועיין אור החיים בראשית טו ה' טעם שלא הקפידה שרי לתת שפחה לבן חורין וגם אברם הסכים לזה, כוונתם שתצא בה הוזהר תחילה. עיין זוהר מצרע דף נו. שמכריח שייעקב היה טפה שניה כדי שיצאו הסינים בעשו ודלא כהמדרש שהביא רש"י בענין השפורפרת. ועיין מזה בעשרה מאמרות מאמר חקור דין ח"ג פרק יח. עיין זוהר חדש יתרו דף מב. ד"ה מה עבר קב"ה.
3 עיין קדושת מרדכי ח"ב הע"ת פרשת ראה דף קט מה שאמר הרבי מלעלוב בשם רבי יחזקאל משינאווא ע"ה' ודרשת וכו' נעשתה התועבה הזאת, כי ד"ת צ"ל רק מה שמשפיעים מן השמים. גם ע"ש ריש פרשת אחרי.
4 ע"ש פסקא א' ועיין בתנחומא יתרו טו ויקהל ד', ובראשית רבה כד ה'.
5 איוב כח כו
1 עיין אגרות הרמב"ם מאמר קדוש ה' שכתב מה שדרוש לרבים צריך לחזור ד"פ קודם ומה שכותב צריך לחזור אלף פעמים.
1 עיין חומת אבן משלי ג יג בשם הנגיד שאמר לב"י. ועיין בעש"ט עה"ת שיר השירים א'.
2 מוהר"נ"ת בתקפא

ליקוטי

ההתיבות לבד עד ברוך שאמר. ע"כ ראוי לאדם לנהם א"ע ולשמה א"ע על אשר עכ"פ הוא זוכה לומר התיבות של התפילה: **ושמעתי** שהי' מדבר עם איש פשוט אחד מענין תפילה שקשה מאד להתפלל ונתן לו עצה, ואמר לו, שיחשוב בלבו שאינו צריך להתפלל כ"א עד ברוך שאמר. כי אולי הוא צריך בגילגול זה לתקן רק חלק זה מהתפילה. כי אולי בגילגול הראשון כבר התפלל בכוונה שאר חלקי התפילה, רק חלק זה עד ברוך שאמר הוא צריך עכשיו בגילגול זה להתפלל בכוונה, וע"כ יכניס כל כחו בזה המעט להתפלל בכוונה עד ברוך שאמר. ואח"כ כשיגיע לברוך שאמר, יחשוב אולי צריך לתקן חלק זה כגון מב"ש עד **ויברך דוד**. ויתפלל עוד אותו החלק בכוונה. וכן להלן. והכלל שלא יבלבל דעתו בתחילה בכל התפילה כי יהי' קשה וכבד עליו. רק יתאמץ בכל פעם לומר מעט מעט בכוונה, כי מעט יכולין להתפלל בכוונה. ואח"כ עוד מעט וכו' כנ"ל: **גם** כבר מבואר, שבאמת ע"פ הרוב, אין יכולין להתפלל כל התפילה בכוונה רק מעט. כי כ"א מתפלל איזה חלק מהתפילה לפי בחינתו. כי אית מארי דידין ומארי דרגלין וכו' [1]. כמבואר במ"א [2]:

קב לענין המחשבות זרות שבתפילה, וכבר ידוע שכל מחשבה ומחשבה היא קומה שלימה כמובא [3]. ואמר, שכשהאדם עומד ומתפלל כסדר ואינו משגיח על המחשבות זרות, ועי"ז הוא מנצה אותם ומעבירם ממנו. (וכמבואר במ"א [4] שאין צריכין להסתכל עליהם כלל, רק לילך כסדר ו'בתפלתו ולבלי להביט לאחרינו כלל ועי"ז ממיילא יסתלקו). אזי בדרך הילוכו בתפילתו, הוא מפיל אותם, לזה הותך יד ולזה הותך רגל וכיוצא בזה בשאר האברים. פי' כמו למשל בענין מלחמה כשצריך לילך ולעבור בין הרבה רוצחים ואורבים. וכשהוא גבור ועובר ביניהם, אזי בדרך הילוכו הוא מפיל אותם. כי לזה הותך יד בדרך הילוכו ומפילו, ולזה הותך רגל וכו' וכיוצא בזה. כן הוא ממש בענין התפילה. שכשמתפללין כסדר ואין משגיחין על המחשבות זרות ודוחין אותם ומפילם, אזי בדרך הילוכו בתפילתו, הוא הותך לזה יד, ולזה רגל וכו' כנ"ל. כי כל מחשבה זרה הוא קליפה והיא קומה שלימה כמובא. וכשמתגבר להתפלל כסדר ולבלי להסתכל עליהם, אזי הורג אותם, או הותך מהם אברים אברים כנ"ל:

קבג אמר שמקוה אינה מוזקת כלל [5]. והדאקטיר שיאמר לו שמקוה מוזקת, אינו דאקטיר כלל. אדרבה טבילת מקוה טובה מאד לבריאות הגוף. כי יש נקבים קטנים הרבה בגופו של אדם, והם נקבי הזיעה שדרך שם יוצא הזיעה מן האדם. והם צריכין לפתוח. כי אם נסתמין נקבי הזיעה יוכל ליהלש וליפול לחולשה

קבב קבג קכד קכה

מוהר"ן תנינא מדה

ח"ו. ועי' טבילה במים נפתחין נקבי הזיעה. וזה טוב מאד לבריאות הגוף. רק שלא יהיו המים קרים ביותר. כי אז מיא מטרשי [6] להנקבים הנ"ל. אבל כשאין המים קרים מאד. אזי הטבילה בהם טובה מאד: **גם** כבר מבואר שאין העבודות וסיגופים שקורין (האריוואני) מוזקים כלל [7]. ומי שמוזק לו העבודה והסיגופים זהו רק מחמת גדלות:

קכד שמעתי בשמו שאמר, שלפעמים מגיע לאדם ההרהור תשובה והשתוקקות להשי' באיזה מקום שצריך שם באותו המקום דייקא להתחוק בזה ההרהור תשובה וההשתוקקות כגון לדבר שם איזה דיבורים של תחינות ובקשות או דברי השתוקקות בפה ובלב כפי הענין ולא ימתין ולא יזוז ממקומו. אעפ"י שאין זה המקום מוכן לכך. כגון שלא במקום קביעות לתורה ותפילה. רק בדרך הילוכו וכיוצא. כי כשיוזז ממקומו יכול להיות שיפסוק [8]. וכן ממנו ז"ל בעצמו ראינו ענין כזה כמה פעמים שלפעמים נשאר עומד באמצע הבית ודיבר עמנו וגילה לנו תורה נפלאה ושיחה נאה מאד וגילה דרכים נפלאים לעבודת השם יתברך והתעוררות גדול וכו' ולא רצה לזוז ממקומו. עד שנמר מה שרצה. וכן היה כמה פעמים:

קכה מענין אמירת תהלים דיבר עם אחד, ואמר לו, שעיקר אמירת תהלים לומר כל מזמורי תהלים על עצמו. למצוא א"ע בתוך כל מזמור ומזמור. ושאל אותו ז"ל איך. ופירש לו רבינו ז"ל קצת. כי כל המלחמות שביקש דהמע"ה שיצילתו השי' מהם, הכל צריכין לפרש לעצמו על מלחמת היצה"ר והיילותיו. וכיוצא בזה בשאר המזמורים. (וכמבואר מזה לעיל בסי' קא [9]) ושאל אותו, איך יפרש לעצמו ב'בהפסוקים שדהמע"ה משבחה א"ע כגון **שמרה נפשי כי חסיד אני** [10] וכיוצא בזה. השיב לו, גם זה צריכין לפרש על עצמו, כי צריכין לדון א"ע לכף זכות, ולמצוא בעצמו איזה זכות ונקודה טובה אשר בבחי' הנקודה טובה הזאת הוא בחי' חסיד וכיוצא. ואמר לו רבינו ז"ל, הלא אצל יהושפט כתיב **ויגבה לבו בדרכי ה'** (ד"ה ב' יז) שבדרכי ה' ועבודתו ית' הגביה לבו קצת. עוד אמר לו רבינו ז"ל, הלא בבוקר אנו אומרים בתחילה מה אנו מה היינו וכו'. ואנו מקמינים עצמינו מאוד'. ואח"כ אנו אומרים **אבל** אנהנו עמך בני בריתך וכו' [11]. שאח"כ אנו מחזקים עצמינו ומרימים את עצמינו ואנו מספרים את גדולתינו ומתפארים שאנהנו עמו בני בריתו זרע אברהם יצחק ויעקב וכו'. כי כך צריכין להתנהג בעבודת ה' כנ"ל: ועיין מזה בסוף ספר הראשון בסי' רפ"ב. על פסוק **אזמרה לאלקי בעודי** [12]:

חזק חזק חזק

¹⁰ * תהלים פו ב' שְׁמֵרָה נַפְשִׁי

¹¹ מתרצו- מאד

¹² חיי מוהר"ן תמג

¹³ נראה שרבינו החשיב מאד את התורה הוה שבה סיים את החלק הראשון ועוד הזכיר אותה בחלק השני תורה י' ותורה מה וחתם בה את ספרו כאן.

¹⁴ בתקפא בכותרת נשמש- קכה, ובתורלו תוקן

¹⁵ עיין תיקון יח דף לב:

¹⁶ עיין שיחות הר"ן סימן עה.

¹⁷ עיין בעש"ט עה"ת פרשת נח אות קטו. מעלת המצטפה עיין לעיל תורה נג תנינא ותורה קול תנינא.

¹⁸ מוהר"ת בתקפא

¹⁹ סוף תורה עב ושיחות הר"ן סימן עב וסימן עה ותנינא פכ"ח

²⁰ מתרצו - בתפילתו

²¹ עיין בעש"ט עה"ת פרשת יתרו אות טו

²² פי' סותמין הנקבים (ועיין חולין מו: מו: בקריית לא דמטרשי ופרש"י לשון טרשים שמקשים אותה כאבן)

²³ מוהר"ת בתקפא

²⁴ עיין שיחות הר"ן סימן רחצ

²⁵ עיין שיש"ק ח"א סימן תרעה. ושם ח"ה סימן קמט

²⁶ מוהר"ת בתקפא

²⁷ תורה קא תנינא

²⁸ בתקפא - בהפוסקים, בתורלו ותורלו - בהפוסקים, ומתורצו - מהפוסקים

מאמר חיזוק למי שמרגיש רחוק מתפילה

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן תנינא

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה

רבנו מחזק כאן בג' עצות את אותם שטענו שקשה להם מאד להתפלל בכוונה וכמעט התייאשו לגמרי מהתפילה.

ליקוטי הלכות

אין

שיחות

שיחות מוהר"ן אות עה – גם אמר רבנו, זכרוננו לברכה: שאי אפשר להתפלל כל התפלה בכוונה כראוי רק כל אחד ואחד אינו מתפלל כי אם קצת מהתפלה בכוונה, כנראה בחוש שאחד אומר קטרת בכוונה ואחד אומר פסוקי דזמרה בכוונה וכו' וכיוצא בזה. וראיתי בכתביו תורה על זה, אך לא זכיתי להעתיקה: וקצת מה שאני זוכר משם הוא שזה בחינת מה דאיתא בתקונים (תקון י"ח): דאית מארי דידין ואית מארי דרגלין וכו'. זה בחינה הנ"ל, שכל אחד מתעורר וזוכה להתפלל בכוונה חלק מהתפלה כפי בחינתו. על כן אל יפל לב אדם בראותו שזכה להתפלל קצת בכוונה איזה חלק מהתפלה ופתאם נפסק ואינו יכול עוד להתפלל כראוי בשום אופן, כי זה מוכרח כנ"ל. וישתדל להתפלל שאר התפלה בפשיטות גמור:

פרפראות לחכמה על ירושלמי ברכות ב' ד' – דרך ג' – וזה אמר אנא מניתי דימוסיא, רצה לומר כמה בנינים נבנים בקודש מצירופי אותיות התפילה, ועל ידי זה נודרו. או רצה לומר, כי רוב בלבולי התפילה הוא מחמת שקשה לו לכוין בכל התפילה, על כן נתן לנו רבינו זצ"ל עצה על זה בליקוטי תנינא בסימן קכ"א שבתחילה יחשוב שמוטל עליו לכוין רק עד 'ברוך שאמר', ואחר כך יחשוב כן להלן עיין שם. וזה אמר מניתי דימוסיא, היינו שלא קיבל עליו בתחילת התפילה רק לבנות שורה אחת מבנין חומת התפילה, ועל ידי זה נתחזק לכוין בכדי שתהא השורה הזאת בשלימות הבנין, אחר כך נתחזק לבנות עוד שורה אחת, עד שגמר כל בנין קומת התפילה. וזה פירוש שהיה מונה השורות. וזה אמר מחזיק אני טובה וכו', עיין שם בסימן קכ"א הנ"ל, כמה הוא זכיה אצל הגר כשזוכה לומר תיבות התפילה לבד אף בלי כוונה, אף זה החזיק טובה לראשו שכורע מאליו במודים אף בלי כוונה, ועל ידי זה ההתחזקות בעצמו שהיה חביב בעיניו גם זאת, על ידי זה בעצמו זכה לכוין בתפילתו כראוי, כי רוב הבלבולים הם מבחינת עצבות וכבידות לב, והעמקות שמעמיק בדעתו בשעת התפילה על גודל המרירות שלו שאינו זוכה לכוין, אף שנדמה לו שזה טוב, אבל באמת כל פעם זה בעצמו מעשי בעל דבר, כי על ידי זה נתבלבלו עוד יותר, ובין כך ובין כך עובר כל התפילה אצלו במחשבות ובלבולים כאלו. אבל אם זוכה להתחזק ולהחיות עצמו בהנקודה טובה ושלא עשני גוי, ושזכה על כל פנים לומר תיבות התפילה, על ידי זה בעצמו בא לשמחה וזוכה להתפלל בחשק גדול ובכוונה גדולה. עיין כל זה במאמר 'אזמרה' (בסימן רפב) ובכמה מקומות בדברי רבינו ז"ל, ובליקוטי הלכות (השכמת הבקר א' ו' / נשיאות כפים ה' א'), ובהאגרת הקדושה להרב רבי מענדיל מוויטעפסק בסוף פרי הארץ (סוף מכתב ד').

עד כאן השיחות

י' יא טבת תשפ"ו ירושלים

ב ליקוטי הלכות השכמת הבקר הלכה א אות ו. נמצא, שעקר בחינת התעוררות השנה הוא על ידי הנקודות טובות שמוצאין בעצמו, אפלו בשהוא, חס ושלום, במדרגה התחתונה מאד וכו', כנ"ל, ועל ידי זה נעשין נגונים וכו' כנ"ל. כי בלי'לה שהוא זמן השנה, אפי' השכינה מבררת ברורים, כידוע. וזה מרמז על הנ"ל, שבשמתגבר בחינת השנה על האדם, אפי' צריך לבקש ולחפש למצא בעצמו נקודות טובות, ועל ידי זה יתעורר משנתו כנ"ל. וזה בחינת (שם עו, ז): "אזכרה נגינתי בלי'לה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי" – שבלילה וחסד, בחינת שנה, אז עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי, שאני מחפש ומבקש הרוח טובה, בחינת נקדה טובה, ועל ידי זה נעשין נגונים כנ"ל, בחינת 'אזכרה נגינתי בלי'לה, וכו' כנ"ל. ועל ידי זה שמתגבר להתעורר משנתו על ידי הנקודות טובות שמוצא בעצמו כנ"ל, על ידי זה עקר תקון התפילה, כי עקר התפילה הוא רק בשזוכה למצא בעצמו הנקודות טובות, בבחינת "אזמרה לאלהי בעודי" כנ"ל. וזהו בחינת סדר התפילה, שבתחילה אומרים קרבנות וקטרת, שהם בחינת ברורים, שמוצאין ומבררין נקודות טובות אפלו מבחינת בהמיות, מתכלית העשייה, כידוע, כי זה עקר בחינת הקרבן להעלות מבהמה לאדם. וזה בחינת קטרת שהיו בהם חלבנה, דהיינו שמובררין ומוצאין הטוב אפלו בפושעי ישראל, בבחינת חלבנה, וכמו שלמדו רבותינו ז"ל מזה (ביריות ו'): כל תפלה שאין בה מתפלת פושעי ישראל – אינה תפלה, כי עקר התפלה בבחינת קטרת, על ידי שמובררין ומוצאין נקודות טובות אפלו בפושעי ישראל, בבחינת חלבנה כנ"ל. וזה בחינת אחד עשר סמיני הקטרת, היינו עשרה סמינים חוץ חלבנה, זה בחינת עשרה מיני זמרה, שהם נעשין על ידי שמובררין ומוצאין הטוב שבפושעי ישראל, בבחינת חלבנה כנ"ל.

קושיות

- א. מחזק את אנשיו שקיבלו לפניו בקובלנא גדולה, על שהם רחוקים מתפילה מאד, – צ"ע מה הטענה הגדולה שלהם, האם רבנו אשם שאין להם חיות בתפילה? נראה שאדרבה כיון שאמר בתורה צג תנינא על עצמו שכל עסקו תפילה, ודיבר הרבה על כוונה והתלהבות בתפילה על כן נדמה להם שיש לרבנו טענה עליהם, ועל כן השיבו בטענה גדולה שרוצים אבל לא מצליחים לקיים.
- ב. הלא אצל הגר וכו' – צ"ע מה החיזוק בזה שיש יותר גרוע ממני, הרי זה בעצמו מה שמחליש אותי שמצפים ממני להיות הרבה יותר מגר. שהרי אמר בתורה קיב שתפילה שאינה בדחילו ורחימו אינה עולה, ואע"פ שאמר שתפילה אחת כראוי מעלה את הקודמות שאינן כראוי, אבל האחת כראוי גם עליה הקובלנא שאנו רחוקים ממנה.
- ג. הלא אצל הגר וכו' – אם מדבר על בני"א שקשה להם עצם התפילה דהיינו שמחזק בני אדם שטוענים שאפילו ממה שהש"ע ערוך מחייב בתפילה הם שרחוקים מאד. משמע שהתייאשו לגמרי אפילו מג' תפילות ביום, וצ"ע מדוע לא אמר להם העצה של אזמרא או איה? ועוד אם גם ש"ע קשה להם הרי הם מתחת לשלחן ומדוע לא נהג עמיהם כמו במעשה מאינדיק? ואם מדבר לבני אדם שמתפללים, אבל בקרירות מצוות אנשים מלומדה מהשפה לחוץ, א"כ מה החיזוק מגר?
- ד. מחזק ומנחם אותם – צ"ע לכאורה מדבר על מכאן ולהבא ואיך שייך כאן לשון נחמה שהוא בחי' מחשבה אחרת דהיינו שמלכתחילה לא היה רע. ונראה שאמנם זה שאמר להם שכיון שמחזיקים מעמד אע"פ שלא מצליחים לכוון כראוי, יש לתפילתם ערך גדול כמו המסירות נפש שיש לגר על אמירת התפילה לבד, ואין להם להתייאש כלל.
- ה. הלא אצל הגר וכו' – עיין לעיל בשיחות מה שכתב הפל"ח על הירושלמי שהחיזוק הזה כוונתו לשמוח שלא עשני גוי, שלכאורה לא מובן כלל שמחה זו מה עושה? הרי א"כ נשמח עוד הרבה יותר שלא עשני זבוב או יתוש, או ג'וק שלו אפילו לא מוחאים כפיים. ונראה שזה אותה בחי' שלא מברכים הגומל על כל הניסים שנעשים לי בכל רגע, אלא רק על הצלה מ'דבר שהיה קרוב לאסון, הכי נמי צריך לשמוח שלא עשני גוי שהרי כלפי חוץ לא ניכר ההבדל בין יהודי לגוי אע"כ ההבדל עצום¹. ולכאורה יותר קרוב לשמוח שלא עשני מומר אלא שקשה לברך על כך בשם ומלכות כנראה כי אין הרבה שנקיים מזה לגמרי.
- ו. ע"כ ראוי לאדם לנחם א"ע ולשמח א"ע על אשר עכ"פ הוא זוכה לומר התיבות של התפילה – צ"ע הרי זה בעצמו הטענה שאין לי את ההתלהבות של גר, שהרי פשוט שיותר קשה לו למעשה אבל יש לו רצון ולי אין.
- ז. ע"כ ראוי לאדם לנחם א"ע ולשמח א"ע על אשר עכ"פ הוא זוכה לומר התיבות של התפילה – צ"ע מה החיזוק בזה נמצא כאומר להם שישמחו גם בתפילה הקרירה שלהם, העיקר שלא יפלו גם ממנה, שהרי גם גר מתפלל רק את התיבות ושמח בזה שמחה עצומה שהצליח. ונראה כוונת רבנו לומר שכמו שגר עושה דבר קטן אבל במסירות נפש מתוך קושי כך גם אתם כיון שקשה לכם התפילה שכרכתם עצום על ההתגברות שלכם יותר ממי שמתפלל בהתלהבות אבל בלא קושי.
- ח. כי אולי בגלגול זה בא לתקן רק את חלק התפלה עד ברוך שאמר – צ"ע הרי זה סותר את ההמשך שאולי בא לתקן מברוך שאמר עד ויברך דוד.
- ט. צ"ע מדוע צריך לחשוב שבגלגול זה בא לתקן רק זה, הרי גם אם צריך לתקן את כל התפילה, יכול לקבל על עצמו בינתיים רק עד ברוך שאמר, הרי זה בוודאי טוב יותר מלהתייאש ולא להתפלל כלל.
- י. כי כ"א מתפלל איזה חלק מהתפילה לפי בחינתו – צ"ע כי בדרך כלל אדם מתחיל בהתלהבות ולאט לאט מתקרר, או שמתחיל בקרירות ולאט לאט מתלהב (ראה סוף תורה צח תנינא) אבל שאדם מלכתחילה רק חלק מסוים בתפילה מדבר אליו ושם הוא מתלהב ושאר תפילה בקרירות.

הקדמה

נראה שיש כאן שני חיזוקים: תחילה לאנשיו, וכנראה שהכוונה לאנשיו הפשוטים. והשני לאיש פשוט. החיזוק הראשון לאנשיו שהיו מתפללים בקרירות, והיו כל כך שבורים מזה כי נדמה להם שאין לה ערך כלל ומתייאשים לגמרי מהתפילה. רבנו מחזק אותם שלא יפלו לגמרי מהתפילה, כי גם לתפילה כזו יש ערך גדול כיון שעושים אותה מתוך קושי במסירות נפש. שהרי גם גר בקושי אומר את תיבות התפילה ושמח בזה כמוצא שלל רב, וכיון שעושה זאת מתוך קושי מסירות נפש, יש לה ערך רב. כך גם התפילה שלכם.

¹ ראה קונטרס שיעורי הלכה ואגדה לרבי עמרם יוסף הלוי יונגרייז מברוקלין שיעור בענין ברכת שלא עשני גוי, שמצטט דברי צדיקים בשבח ברכה זו ויש שהפליגו שמי שלא שמח בה אין לו נשמת יהודי, ובסוף שם בשם מקובלים שהברכה היא על שלא התחלפה נשמתו בלילה לנשמת גוי ע"ש דברים נפלאים.

והחזיק השני אמר לאדם אחד פשוט שהקושי שלו הוא שנדמה לו שתפילה שלימה בכוונה אין בכוחו להתפלל, ויעץ לו רבנו לקצץ בתוכניות, כי היצה"ר מסית לאו הכל או לא כלום, וכנגדו אתה צריך לקבל על עצמך רק מעט בכל פעם, כי מעט אתה מאמין שתוכל להתפלל בכוונה. ואח"כ שוב תתחיל מחדש ותקבל עוד מעט שהרי כבר ראית שאתה יכול, וגם את זה תוכל.

את החזיק השני מחזק רבנו מהמבואר בתיקוני הזוהר, שכל אחד לפי שרש נשמתו יש חלק בתפילה שיותר שייך אליו ומדמה זה למלאכים העולים עם השכינה ליחוד עם ז"א שיש מארי דידין ויש מארי דרגלין. שהם מלאכים הממונים לעלות את המצוות התלויות בידיים והממונים להעלות את המצוות התלויות ברגלים, בהם מתקשטת המלכות לעורר רצון בעלה ליחוד. הכי נמי יש בני אדם שבתפילתן מעלים את החלק הראשון של התפילה ויש מעלים את החלק השני ויש את החלק השלישי.

עד כאן ההקדמה

תורה קכא

היה מחזק את אנשיו שקיבלו¹ דהיינו שגילו צערם הגדול לפניו בקובלנא^[7] בטרעומת גדולה, על שהם רחוקים מתפילה מאד, וקשה עליהם מאד להתפלל בכוונה. והי' מחזק אותם ומנחם אותם בכמה לשונות שלא יפלו בדעתיהן בשביל זה. ואמר, הלא אצל הגר שנתגייר, כמה זכי' הוא אצלו' כשזוכה לידע אמירת

¹ במנוקדים כולם - ששקלו

² ראה סנהדרין קד: ויד רמה שם קובלנא תרעומת

³ יד רמה על סנהדרין דף קד: לא עליכם כל עוברי דרך הביטו וראו אם יש מכאוב כמכאובי, אמר ר' יוחנן מכאן לקובלנא מן התורה, כולו קראי קרי תורה, מכאן לתרעומת מן התורה, כשצרה על אדם מתרעם, כדאמרינן בפרק דיני ממונות בתרא (לא ע"ב) עוקבן הבבלי קבל קדמנא.

אבל עיין פירוש שטיינזלץ שקובלנא היא הבעת צער. וכן משמע בביאור ספר החיים (לרבי חיים אחיו של המהר"ל) חלק גאולה וישועה – שידוע שכל מי שיש לו שום צער או יגון בלבבו מתאונן ומתקונן ומספר ממנו תמיד כענין שנאמר לא אליכם כל עוברי דרך דרשו בו רבותינו ז"ל מכאן לקובלנא מן התורה והטעם לפי שהאדם ימצא בזה קורח רוח גדול על ידי שמוציא צערו מן הלב כענין שנאמר אדברה וירוח לי, ודאגה בלב איש ישיחנה.

⁴ בתלמוד - אצל (תוקן בלו"ט)

א' התיבות לבד עד ברוך שאמר. ע"כ ראוי לאדם לנחם א"ע – את עצמו ולשמח א"ע על אשר עב"פ הוא זוכה לומר התיבות של התפילה : משמע שאותם בני אדם שבאו בקובלנא היו מתפללים בקרירות מאד כמצוות אנשים מלומדה מהשפה ולחוף, ורבנו חיזק אותם שלא יפלו לגמרי, כי גם תפילה כזו יש לה ערך שהרי מצינו אצל הגר שבקושי אומר אפילו את התיבות לבד ותפילתו יקרה מאד.

חיזוק נוסף למי שטוען שקשה לו להתפלל את כל התפילה בכוונה, ומייעץ לו רבנו שיחליט שמתפלל בכוונה רק חלק התפילה שצריך להתפלל עתה, וכשיסיים אותו, יתחזק שוב לקבל על עצמו עוד חלק.

ושמעתי שהי' מדבר עם איש פשוט אחד מענין תפילה שקשה מאד להתפלל בכוונה/כ
ונתן לו עצה, ואמר לו, שיחשוב בלבו שאינו צריך להתפלל בכוונה כ"א – כי אם עד ברוך שאמר. כי אולי הוא צריך בגילגול זה לתקן רק חלק זה מהתפילה. כי אולי בגילגול הראשון כבר התפלל בכוונה שאר חלקי התפילה, רק חלק זה עד ברוך שאמר הוא צריך עכשיו בגילגול זה להתפלל בכוונה, כמובא סיפור דומה עם הבעש"ט/ט, וע"כ יכניס כל כחו בזה המעט להתפלל בכוונה עד ברוך שאמר. ואח"כ כשיגיע לברוך שאמר, יחשוב אולי צריך לתקן חלק זה כגון מב"ש עד ויברך דוד. ויתפלל עוד אותו החלק בכוונה. וכן להלן. והכלל שלא יבלבל דעתו בתחילה בכל התפילה כי יהי' קשה וכבד עליו. רק יתאמץ בכל פעם לומר מעט מעט בכוונה, כי מעט יכולין להתפלל בכוונה. ואח"כ עוד מעט וכו' כנ"ל :

חיזוק נוסף למי שמצליח להתפלל בכוונה רק חלק מהתפילה

גם כבר מבואר, שבאמת ע"פ הרוב, אין יכולין להתפלל כל התפילה בכוונה רק מעט. כי כ"א מתפלל איזה חלק מהתפילה לפי בחינתו. כי אית מארי דידין ומארי דרגלין וכו'.

^א בתקפא בכותרת נשמט- קכה, ובתורלו תוקן

^ב בכוונה – כך משמע מהמשך דבריו שאולי בגלגול קודם התפלל בכוונה חלק זה.

^ג בספר כל סיפורי הבעש"ט (לר' ישראל יעקב קלפלהולץ) ח"ג אות ט' בשם ספר דברים ע"ב – פעם בימי הבעש"ט היו זקוקים מאוד לגשמים, כי השמים נעצרו. כשבאו אל הבעש"ט, אמר להם שנסגרו כל שערי התפילות, אבל נתן להם עצה, שכמה אנשים חשובים יסעו למקום פלוני ושם ימצאו איש אחד בשם ידוע, וינסו לבקשו שיתפלל לה' שימטיר גשמי ברכה, ואם יצליחו להשפיע עליו, אזי ירדו גשמים. חשבו האנשים בלבם: אם הבעש"ט שולח אותם לאיש פלוני, כנראה שהוא איזה חסיד מפורסם. כשבאו לאותו מקום, הופתעו למצוא שאותו איש הוא שיכור הדר בצריף אצל אלמוני. הלכו אל בעל הצריף שבו גר השיכור וסיפרו לפניו כל הענין. שחק בעה"ב מהם ואמר: „שיכור זה שותה מבוקר עד ערב“. כשהוא מתפלל שחרית עטוף בטלית ובתפילין, מגיע הוא עד ל"הודו" ואז פושט הטלית ותפילין ושותה יין שרף במידה מרובה, עד שנעשה שיכור כלוט, ונופל דומם כאבן, עד למחרת בבוקר. זה מנהגו מדי יום ביומו, אך אם תרצו לשוחח עמו, עליכם לכוון השעה כשהוא מפוכח". מה עשו שליחי הבעש"ט? ציפו כל הלילה ועוד לפני נץ החמה עמדו ליד חדרו וראוהו מתפלל. כשהגיע ל"הודו" ורצה לחלוץ התפילין, ניגשו אליו וביקשוהו להתפלל לגשמי ברכה, ואח"כ ירשו לו לשתות. כשהפצירו בו מאוד, נאות להם והחל מבקש מה' גשמי ברכה עבור עמו ישראל ושב לשתיית היי"ש. מיד התקדרו השמים והמטר ניתך ארצה. שבו אל הבעש"ט ושאלוהו: „במה זכותו של אותו שיכור שהצליח להוריד גשמים? סיפר להם הבעש"ט: אותו שיכור היה בגלגול ראשון צדיק גמור, ורק חטא אחד היה לו, שלעתים היה מתפלל עד הודו בלא טלית ותפילין. לכן פסקו לו בשמים שיתגלגל שנית ויתקן עולותו. בכה אותו צדיק, כי חשש שיקלקל יותר מאשר יתקן, עליכן פסקו לו כי בכל בוקר יתפלל בכוונה עד הודו כשהוא עטוף בטליתו ואח"כ ישתה יי"ש וישן כל היום, בכדי שלא יבוא לידי חטא. ומאחר שעשה כן, יתקן את החטא היחיד, והרי הוא צדיק גמור, ונתקיים בו הפסוק: „רצון יראיו יעשה“.

ראה ספר דברים ע"ב ח"א (להרב דב בר ארמן) שם בחלק סיפורים מהבעש"ט אות ל' (מהדור' מונקטש תרסג דף יא. שהוא עמ' 37 מתחילת הספר). שם מובא הסיפור הזה בשם ספר תפארת שלמה על ספר בראשית (לרבי שלמה אהרן אורבך) וראה שם בפרשת ויצא (דף נט. במהד' טשערנאוויטץ תרנא) זה לשונו שם בסוף הסיפור – זה האיש בגלגול ראשון היה צדיק גדול עד מאד ויהי בעת פטירתו מזה העולם והיה דנין אותו בהפמליא של מעלה ולא נמצא בו שום חטא ועבירה קלה רק אחת הוא אשר נמצא בו חסרון בעבודת הבורא ב"ה שהיה מנהגו להתפלל בבקר עד הודו בלתי טלית ותפילין והיה מזלזל מאוד בתפילה זו יען כי מתפלל בחיפזון והיה מבליע כמה תיבות, וזה חטא האחד שנמצא בו ותו לא ועבור זה דנו אותו שיתגלגל עוד הפעם לזה העולם כדי לתקן זאת. ויהי כשמעו כדברים האלה התחיל לבכות ולזעוק בקול מר ויללה וגנחתי גנח לפני הפמליא של מעלה באמרו הרי אני עתה נקי מכל חטא ופשע, אבא עוד הפעם לזה העולם השפל מי יודע מה שאחטא עוד יותר ומדבר קטן כזה החיסרון שיש בי עתה, והיה מתמרמר מאוד בבכיה גדולה עד שהגיע המשפט לפני הקב"ה והשיב הוא י"ת בכבודו ובעצמו, מוכרח לבא עוד הפעם לזה העולם בגלגול כדי לתקן זאת, רק את אשר מורא עלה על ראשו לבל יחטא יותר, על זה אתן לו מתנה שהי' שיכור כל היום ולא יוכל לעשות שום חטא, כי יהיה ישן כל היום וכל הלילה מתוך שכרותו ולא יהיה לו פנאי לחטא, רק יתקן את התפלה זו במס"ג. ולכן באשר הוא צדיק גדול ולכן דבריו נשמעים תיכף ומיד בלתי שום עיכוב כלל. עכ"ל.

הסיפור הזה קצת צ"ע כי אם ישן כל היום מנין לו יין שרף כל יום במשך שנים, ואיך לא מת מרעב. ואם אכל מנין השיג אוכל. ומתי אכל. שהרי מסתמא נהג כך מגיל עשרים שמתחייב בבי"ד של מעלה, במשך מספר שנים שבהם זלזל בתפילה מסתמא כמה עשרות שנים. ואיך יתכן לומר שמי שישן כל היום אין לו שום חטא הרי מבטל כמה מצוות וגם בכל יום מצווה של תורה ק"ש של ערבית וכל שנה מצה בפסח ומה עשה ביום כפור. ויצ"ל שגם לזה דאג לו הקב"ה ששלח לו איזה אדם רחמן שדאג לו. ומוכח שגם ק"ש לא היה חייב לקיים כיון שלא בא לתקן אלא דבר אחד מסויים. מכאן שאין לדון שום אדם אפילו שמבטל מצוות של תורה, אבל אם עושה עבירות בפועל משמע כאן שמוסיף חטא על פשע.

[י] / [ה] **כמבואר במ"א** – במקום אחר. נראה כוונתו לשיחות הר"ן אות עה [י] / שם אומר מוהר"ן לענין זה שאי אפשר להתפלל כל התפלה בכונה כראוי רק כל אחד ואחד אינו מתפלל כי אם קצת מהתפלה בכונה,

¹ עין תיקון יח דף לב:

^ה **תיקון יח דף לב** - ועתה מפרט את המלככים המושקשים בצדדי המלכות, ונקראים על שם שורשם, כדוגמת המלככים המושקשים צעיני המלכות הנקראים עיני ה', וכל המלככים האלו עולים עמה כשהיא עולה מן הבריאה לאצילות כבוד עליית מ"ן, וזוה תבין בע"ה את המשך כל המאמר.

וזה שאמר **וְכַמָּה מְלָאכְיָו וְנִשְׁמָתֵינּוּ נְהָרִין קְדָמָהּ** וכמה מלככים ונשמות מאירים לפני כשהיא עולה לז"א, **דְּאִתְקְרִיאָו עֵינֵי יְהו"ה** שנקראים עיני ה' לפי שהם מושקשים צעיניו, וְעֵלְיָהּ אֲתָמֵר ועליהם נאמר **פִּי עֵינָיו עַל דְּרָבֵי אִישׁ** כי הם ממונים להשיגה על מעשה בני אדם, וְכַמָּה פְּקוּדֵינּוּ סְלִקִין קְדָמָהּ והרבה מלות שגני ישראל מקיימים עולות לפניו כבוד מ"ן, **דְּאִתְקְרִיאָת בְּכֻלְהוּ** שהיא נקראת בטולם **מִצֻּת יְהו"ה בְּרַה מְאִירָת עֵינָיִם** לפי שהיא מאירה על ידי המלות, כי על ידם היא יכולה להעלות המ"ן ולהחיותו עם ז"א בעלה. (שע"י וע"ה)

ואמר עוד **וְכַמָּה מְלָאכְיָו סְלִקִין עִמָּה** וכמה מלככים עולים עמה כבוד עליית מ"ן, **דְּאִתְקְרִיאָו אֲזַנֵי יְהו"ה** שנקראים אזני ה' על שם שמושקשים באזני המלכות, **דְּמִמֶּנּוּ עַל קְלִין דְּצִלוֹתֵינּוּ** שהם ממונים על הקולות של התפלות קודם שיוקראים מפי המדבר, **וְעַל שִׁיחַת בְּנֵי הָאָדָם** אחר שילאו מפי האדם, **לְמִשְׁמַע צִלוֹתֵינּוּ** לשמוע ולהעלות ולקבל את התפלות.

וְכַמָּה מְלָאכְיָו סְלִקִין עִמָּה וכמה מלככים עולים עמה, **דְּאִתְקְרִיאָו פְּנֵי יְהו"ה** שנקראים פני ה' על שם שמושקשים בפני המלכות, **דְּאִתְמַר בְּהוֹן** שנאמר **כֵּהָ וְדַמּוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם** שפירושו כפני אדם העליון, **נְהָרִין בְּכַמָּה גְּוִזִין** והם מאירים בכמה גוונים, כמו פני האדם המשתנים כפי הפנימיות שבו, אם מתעורר בו לין או כעס אז פניו מתאדמים, ואם מתעורר בו מדת הרחמים אז פניו מאירים.

וְכַמָּה מְלָאכְיָו סְלִקִין עִמָּה דְּאִתְקְרִיאָו רִוְחֵינּוּ וְאִשְׁתֵּינּוּ וכמה מלככים עולים עמה, יש שנקראים רוחות מלך שורשם בתפארת, ויש הנקראים אשות מלך שורשם בגבורה, **דְּאִתְמַר בְּהוֹן** שנאמר **כֵּהָ עוֹשֶׂה מְלָאכְיָו רִוְחוֹת** הם המלככים המושקשים בתפארת, **מְשַׁרְתֵּינּוּ אִשׁ לְהֵט** הם אותם המלככים המושקשים בגבורה, **דְּמִמֶּנּוּ עַל רִיחָא וְתַנְבָּא דְקָרְבָנֵינּוּ** שהם המלככים הממונים על הריח ועשן הקרנות להעלותם, **כ"ל מְלָאכְיָו הַרוּח מְמוּנִים עַל עֲלִיית רִיח הַגִּיחוֹת**, ומלככי האש ממונים על עליית עשן האש של הקרנות, **וְאִינּוּן מְאִירֵי דְחוֹטְמָא** והם נקראים בעלי חוטים שהם מושקשים בחוטים של המלכות, לפי שהם מריחים את ריח הקרנות ומעלים אותן למעלה. (בג"י ומפ"ש)

וְכַמָּה מְאִירֵי דְקָלִין דְּבִדּוּרִין דְּפִימָא סְלִקִין עִמָּה וכמה מלככים בעלי קולות ודבורים המושקשים בפה של המלכות עולים עמה כבוד עליית מ"ן כשהיא עולה לז"א, והם ממונים להעלות הקולות והדבורים של לימוד התורה בפה, **דְּאִתְמַר בְּהוֹן** שנאמר **בְּאֵלֵי מְלָאכְיָו פִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבְעַל כְּנָפָיִם יְגִיד דְּבַר** והיינו הקול והדבור של לימוד התורה.

וְכַמָּה מְאִירֵי דְצוּרֵי סְלִקִין עִמָּה וכמה מלככים בעלי טאר שמושקשים בצואר של המלכות עולים עמה, **דְּתַמֶּנּוּ קְנָה וְשֵׁט** ששם בצואר כלולים הקנה והשט, **דְּמִמֶּנּוּ עַל קָרְבָנֵינּוּ וְצִלוֹתֵינּוּ** ואלו בעלי הקנה ממונים על הוצאת קול התפלות מן הקנה, ובעלי השט ממונים על אכילת הקרנות על ידי אש המזבח, **דְּאִתְמַר בְּהוֹן** שנאמר **בְּאֵלֵי הַשָּׁמַיִם לְחֵמֵי לְאִשׁ** לפי שהם נהגים מהקרנות, **וְאִלִּין אִתְקְרִיאָו אִשְׁתֵּינּוּ** ואלו המלככים נקראים אשית על שם אש הקרנות, ובעלי הקנה נקראים בני אלים שהוא מלשון חזק וגבורה, לפי שהם מושקשים בטבעות הקנה המתקשים ומתקשים בחזקה להוליך את הקול (במבאר בזה פ' פתח דף ר"ה ע"ב). (הג"ר ז"ל ומפ"ש)

וְכַמָּה מְלָאכְיָו סְלִקִין עִמָּה דְּאִתְקְרִיאָו מְאִירֵי דִידֵינּוּ וכמה מלככים עולים עמה הנקראים בעלי ידים, לפי שמושקשים בידיים של המלכות שהם סוד חסד וגבורה, והם הממונים על המלות הנעשות בידיים, כמו הנחת תפילין של יד ונתנת לךה יד וכדומה, **דְּאִתְמַר בְּהוֹן** שנאמר **כֵּהָ וְיָדֵי אָדָם מִתַּחַת כְּנָפֵיהֶם כְּדִי לְהַעֲלוֹת אֶת הַמִּלֻּחַ הַנֶּעֱשֶׂה בְיָדֵינּוּ**.

וְכַמָּה מְאִירֵי דְגוּפֵי סְלִקִין עִמָּה וכמה מלככים בעלי גוף המושקשים בתפארת של המלכות עולים עמה, והם ממונים על המלות הנעשות בכללות גוף האדם, **דְּאִתְמַר בְּהוֹן** שנאמר **כֵּהָ וְגוּיָתוֹ כְּתָרְשִׁישׁ** הרי יש מלככים שנאמר בהם גוף וגויה על שם שורשם.

וְכַמָּה מְאִירֵי דְבְרֵי סְלִקִין עִמָּה וכמה מלככים בעלי ברית עולה עמה, והם ממונים על המלות שמקיימים צדיקה, **דְּאִתְמַר בְּהוֹן** שנאמר **כֵּהָ בְּמִרְאָה הַקֶּשֶׁת** לפי שקשת טעו ליסוד, **וְאִנּוּן מְאִירֵי דְאוֹתוֹת** והם נקראים בעלי אותות כבוד אות ברית.

וְכַמָּה מְאִירֵי דְרַגְלֵינּוּ סְלִקִין עִמָּה וכמה מלככים בעלי רגלים המושקשים בצדדי המלכות עולים עמה, שמושקשים בנחל ואוד שלה, והם ממונים על המלות שמקיימים בצדדים, **דְּאִתְמַר בְּהוֹן** שנאמר **כֵּהָ וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל** לפי שמעלים את המלות שמקיימים בצדדים. (בג"י והג"ר)

וְכַד אִיהוּ בְּהִיכְלָהּ וכ"ש"א נכנס בהיכל שלו שהוא המלכות, כי כשהמלכות עולה עם אלו המלככים, אז היא נעשית היכל לז"א, והיא נתקנת להשפיע כח הגבוה לנביאים, **כְּלָהּ גְּבִיאָא סְלִקִין תַּמֶּן** אז כל הגביאים עולים עם לקבל הגבוהה, **וְדִפְקִין לְתַרְעָא וְאִמְרִין** ודופקים לשער היכל המלכות, ואומרים **אֲדוּנֵי שְׁפָתֵי תַפְתַּח** שם אל"ה הוא המלכות תפתח ותשפיע את הגבוהה מנחל והוא הנקראים שפתים שמשם מקבלים את נבואתם. (בג"י וכ"מ)

¹ עין שיחת הר"ן סימן עה.

¹ **שיחות מוהר"ן** אות עה – גם אמר רבנו, זכרוננו לברכה: שאי אפשר להתפלל כל התפלה בכונה כראוי רק כל אחד ואחד אינו מתפלל כי אם קצת מהתפלה בכונה, כנראה בחוש שאחד אומר קטרת בכונה ואחד אומר פסוקי דומרה בכונה וכו' וכיוצא בזה. וראיתי בכתביו תורה על זה, אך לא זכיתי להעתיקה: וקצת מה שאני זוכר משם הוא שזה בחינת מה דאיתא בתקונים (תקון י"ח): דאית מארי דידין ואית מארי דרגלין וכו'. זה בחינה הנ"ל, שכל אחד מתעורר וזוכה להתפלל בכונה חלק מהתפלה כפי בחינתו. על כן אל יפל לב אדם בראותו שזכה להתפלל קצת בכונה איזה חלק מהתפלה ופתאם נפסק ואינו יכול עוד להתפלל כראוי בשום אופן, כי זה מוכרח בנ"ל. וישתדל להתפלל שאר התפלה בפשיטות גמור: **ואפלו** אם לפעמים הוא מיגע עצמו ואינו יכול להתפלל כלל, אף על פי כן אל יפל בדעתו מזה כלל כי זה כלל גדול שאסור לפל בדעתו בשום אופן אפלו אם יעבר עליו מזה, ואפלו אם אינו יכול להתפלל כלל. רק יכריח את עצמו על כל פנים לדבר דבורי התפלה בפשיטות גמור כמו תינוק בבית הספר ממש. ויאמר כך כמה וכמה דבורים בפשיטות גמור. ועל פי הרב יזכה ברחמי יתברך להתעורר מזה עד שיחזר ויתלהב לבו מאד ויתחיל פתאם להתפלל בהתעוררות. רק שלא יעמיד זאת לנסיין: **כי בודאי** כל אחד ואחד כפי מה שידוע בנפשו פחיתותו ראוי לו לדעת שהוא רחוק מאד מתפלה. כי תפלה גבוה מאד מאד. וגבוה יותר מלמוד התורה. ומדיכן יזכה לעבודה גבוה כזו! על כן עליו לעשות את שלו, להתחיל דבורי התפלה בפשיטות גמור: אדון עולם אשר מלך וכו'. ויטה אונן מה שהוא אומר ויצמצם את מחשבתו מאד שלא תתפור מחשבתו לחוץ רק שתשיה כל מחשבתו בתוך דבורי התפלה. ויתפלל כך כסדר בפשיטות גמור אפלו בלי התעוררות וחיות והתלהבות וילך כך בתפלתו כמה וכמה מלות או כמה דפין עד שבתוך כך יעורו ה' ברחמי להתעוררות וכו' בנ"ל. ואם לפעמים אינו זוכה בכל התפלה להתעוררות מה לעשות, אם יזכה יוכל לדבר אחר כך איזה קפיטל תהלים או בקשה ותחינה אחרת בכונה (ח"מ תקח): **הכלל**, שהאדם צריך להכריח עצמו בכל הכחות לכל הדברים שבקדושה מאד, בפרט לתפלה. ואם אף על פי כן אינו זוכה, אסור לו לפל בדעתו כלל. ויחזק את עצמו ויחיה את עצמו בכל מה דאפשר. וכבר מבאר מזה הרבה בספרים הנדפסים (קמה). ויזהר מאד להתפלל בשמחה ולהרגיל עצמו שתהיה התפלה בנגון של שמחה. ויראה לשמח את עצמו קדם התפלה ולהחיות את עצמו בכל מה דאפשר. ולחפש למצא בעצמו איזה נקודה טובה כדי לזכות לשמחה שיוכל להתפלל בשמחה. וכבר מבאר מזה במאמר: אומרה לאלהי בעודי וכו' עין שם היטב ("לקוטי מוהר"ן רפ"ב). ויש בענין זה של תפלה

שראה בכתבי רבנו תורה שמדברת מעניין זה שזה בחי' המבואר בתקון יח שיש מארי דידין ומארי דרגלין. ונראה שראה את התורה שלנו קבא, ועל כן נדפסה בסוף הספר עם ל"ג התורות שליקט מוהרנ"ת מאוחר יותר וצירף לליקוטי מוהר"ן. ומה שכתב שזה בחי' מאיר דידין ורגלין הכוונה בזה כי שם בתיקונים מבואר שהמלכות כשעולה ליחוד אל למעלה עם בעלה, אזי כל אבר מאבריה כלול בו מלאכים הממונים להעלות את המצוות של ישראל שעושים באותו האבר. ראה שיש מארי דעינין, ומארי דאודנין, ומארי דפנים, ומארי דחוטמא, ומארי דקלין ודבורים, ומארי דצוארי, ומארי דידין, ומארי דגופא, ומארי דברית, ומארי דרגלין. ורבנו נקט בקיצור מארי דידין ורגלין שהם מלאכים התלויים בידין ורגלים של המלכות ומעלים את המצוות התלויות בידין והתלויות ברגלין של ישראל. ורוצה לומר שכמו שכשהמלכות מעלה מיין נוקבין לעורר רצון בעלה ליחוד מתקשטת במצוות של עם ישראל באופן שיש ממונים נפרדים לכל סוג של מצוות, כך גם המתפלל להקב"ה, כיון שגם התפילה היא מיין נוקבין שאנו מעלים להקב"ה, אומר רבנו שעל פי רוב אין בכוחו של מתפלל אחד להעלות את כל התפילה, אלא היא עולה ע"י כמה מתפללים ביחד, שכל אחד ממונה להעלות חלק אחר ע"י שמתפלל אותו בכוונה :

עד כאן ביאור חברותא לתורה קבא תנינא

